МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ОЛИМПИАДА ПО ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ
ОБЛАСТЕН КРЪГ – 27.03.2010 г. – IX КЛАС, 9.00 ЧАСА

УКАЗАНИЯ

Уважаеми ученици,
Вашата работа на олимпиадата по история и цивилизация е писмена и анонимна.
В работния материал на олимпиадата са включени:
- **50** тестови задачи, от които 25 задачи със затворен отговор и 25 с отворен отговор;
- писмен текст – анализ на исторически документ, който не трябва да надвишава **3** ръкописни страници.

Пропуснат или сгрешен отговор се оценява с 0 (нула) точки.
Максималният брой точки е **100,** който съответства на оценка **Отличен 6.00**.
Задачата за създаване на текст се оценява с общ брой **30** точки.
За задача със затворен отговор отбележете буквата с верния отговор, като я зачертаете с **„Х”.**
Не се допускат задрасквания и поправки.
По време на работа може да пишете само със **син** химикал.
По време на изпита **не може** да ползвате допълнителни помагала или пособия, освен предоставената ви изпитна бланка.
Време за работа – 4 астрономически часа.

Пожелаваме ви успешна работа!

ПЪРВА ЧАСТ
А. ЗАДАЧИ СЪС ЗАТВОРЕН ОТГОВОР

1. Целта на първото плаване на Христофор Колумб е да:
А) открие нов континент
Б) достигне до Индия и Китай, заобикаляйки Африка
В) осъществи първото околосветско пътешествие
Г) открие път на запад към Индия и Китай

2. Първите европейци, които имали господстващо положение в търговията с Изтока, били:
А) холандците **Б)** англичаните **В)** испанците **Г)** португалците

3. След откриването на Америка икономическият център на Европа се премества към:
А) средиземноморските републики Венеция и Генуа
Б) атлантическите държави
В) държавите от Централна Европа
Г) държавите от Северна Европа

4. “Мадона Лита” е картина на:
А) Леонардо да Винчи **Б)** Микеланджело Буонароти
В) Питър Брьогел **Г)** Данте Алигиери

5. Хуманизмът е:
А) движение за радикално реформиране на Католическата църква
Б) културно движение за обогатяване на християнството с най-доброто от античната мисъл
В) културно движение, появило се в Италия в средата на XVII век
Г) християнска политическа доктрина от Средновековието

6. Характерно за ренесансовите писатели е, че:
А) възприемат класическите авторитети безкритично
Б) проявяват силен интерес към мистичното, отвъдното
В) подлагат наследството на Античността на задълбочена критика
Г) поставят на преден план колектива, а не индивида

7. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение за новата капиталистическа икономика на модерната епоха:
А) тя е основана на набирането и инвестирането на капитали в търговията
Б) тя води до оформянето на индустриални райони за преработка на експортни суровини
В) променя и измества изцяло затвореното натурално стопанство
Г) тя води до издигане и процъфтяване на нови търговски центрове, като Венеция и Генуа

8. Германските принцове подкрепят Лутер, защото:
А) искат земите на католическата църква
Б) искат да плащат пари на папата
В) са съгласни с всички негови убеждения
Г) са заплашвани с отлъчване

9. Кой известен благородник сменя религията си, за да стане крал?
А) Уилям III Орански
Б) Джеймс II Стюард
В) Хенри VIII Тюдор
Г) Анри IV Бурбон

10. Девширме е арабско-турското название на:
А) върховния съвещателен орган на султана
Б) ръководителя на всички османски правни и религиозни институции
В) кръвния данък, чрез който християнски момчета са отнемани за попълване на еничарския корпус
Г) религиозни и правни норми, върху които е организирано ислямското законодателство

11. Посочете вярното твърдение относно българските въстания от края на XVII век:
А) въстанията са добре организирани и свързани по между си
Б) въстанията избухват в едни и същи територии
В) въстанията са организирани от българи католици
Г) въстанията са свързани с военните кампании на чужди сили

12. Шейх-юл-ислям е:
А) пръв министър в Османската империя
Б) управител на най-голямата провинция в Османската империя
В) местен дребен съдебен служител
Г) ръководител на всички османски правно-религиозни институции

13. Кое НЕ е елемент от процеса на модернизиране на монархията през XVI-XVII век:
А) централизация и елиминиране на феодалния сепаратизъм
Б) изграждане на териториална цялост с ясни граници и силен център
В) установяване на здрав съюз между сеньори и васали
Г) установяване на финансова стабилност и усилване на ефективността на кралската администрация

14. Гражданската война в Англия започва през:
А) 1649 г. , когато Камарата на общините обявява Парламента за най-висша власт в страната
Б) 1642 г., когато срещу краля се изправят силите на парламентарната опозиция
В) 1660 г., когато Чарлз II реставрира монархията
Г) 1644 г., когато начело на новата парламентарна армия застава Оливър Кромуел

15. Принцип на класицизма е:
А) представянето на необикновеното, извънредното, странното
Б) пълното освобождаване на формата и съдържанието в изкуството
В) постигането на хармония, симетрия, уравновесеност
Г) забраната да се изобразяват светски мотиви

16. Конституцията на САЩ предвижда:
А) конституционна монархия с парламент и ясно разделение на властите
Б) разделение на властите между федералния център и щатите
В) слабо федерално правителство
Г) силно централизирано управление без разделение на властите

17. Конституционната монархия във Франция се проваля, защото:
А) кралят не зачита наложената му конституция
Б) монархическа Европа предлага военна помощ на Луи XVI
В) французите по принцип са антимонархически настроени
Г) в новата конституция кралят притежава прекалено голяма власт

18. Държавно-политическата система на Русия през XVIII в. е:
А) конституционна монархия
Б) теократична монархия
В) абсолютна монархия
Г) самодържавие

19. Изберете вярното хронологическо подреждане на революциите:
А) Френска, Американска, Нидерландска, Английска
Б) Нидерландска, Английска, Американска, Френска
В) Английска, Американска, Нидерландска, Френска
Г) Нидерландска, Американска, Английска, Френска

20. Подберете правилния отговор, отнасящ се до Свещения съюз:
А) съюз на Англия, Австрия и Прусия за запазване на статуквото
Б) съюз на Австрия, Прусия и Русия за запазване на промените от Наполеоновите войни
В) съюз на Австрия, Прусия и Русия за запазване на стария ред
Г) съюз на Австрия, Франция и Русия за изолиране на Англия

21. Индустриалната революция представлява:
А) прогресивна концентрация на производството в промишлеността за сметка на развитието на селското стопанство
Б) упадък на селското стопанство и поява на нововъведения в текстилния отрасъл
В) процес на прогресивна концентрация на производството и замяна на ръчния труд с механична сила, който довежда до постоянно и голямо нарастване на производството
Г) упадък на търговията и увеличаване на концентрацията на производството в промишлеността

22. Една от последиците от революциите, разтърсили Европа през 1848 г., е, че:
А) побеждават само в някои страни, а в други се запазват старите режими
Б) са ликвидирани феодалните права и крепостничеството и селяните стават мобилни
В) довеждат до извоюване на независимост на много европейски нации
Г) не оказват сериозно влияние върху развитието на Европа, тъй като завършват с поражение

23. Посочете ГРЕШНОТО твърдение:
А) през XIX век масовата култура не успяла да се наложи в градовете над традиционната народна култура от предмодерната епоха
Б) консумативната култура била типично градска култура, плод на урбанизация и масовия вкус
В) налагането на масовата култура било свързано с урбанизацията, периодичния печат и рекламата
Г) разпространението на модата чрез реклама, каталози и пътуващи търговци довело до появата на универсалните магазини

24. Ядрото на обединението на Италия е:
А) Пиемонтско-Сардинското кралство
Б) папският Рим
В) Пармското херцогство
Г) кралството на двете Сицилии

25. Обединението на Германия е свързано с изхода от:
А) Стогодишната война
Б) Френско-пруската война
В) Тридесетгодишната война
Г) Седемгодишната война

Б. ЗАДАЧИ С ОТВОРЕН ОТГОВОР

26. Свържете имената със събитията:

Личност	Буква	Събитие
Пример: ***Томас Джеферсън***		***Ж) Написал „Декларацията за независимостта”***
Жан Калвин		**А)** подписал Навигационния акт
Игнацио Лойола		**Б)** протестантски лидер, вярващ в предопределението
Педро Кабрал		**В)** крал на обединена Италия
Уилям III		**Г)** мореплавател, открил Бразилия
Оливър Кромуел		**Д)** създал Йезуитския орден
Виктор Емануил II		**Е)** подписал Бил за правата през 1689 г.

27. Запишете една положителна и една отрицателна последица от Великите географски открития:

А) положителна.....

Б) отрицателна .....

28. Подредете събитията в хронологичен ред (с цифри от 1 до 6):

	последователност	събитие
А)		**Английските войски капитулират в Йорктаун**
Б)		**Превземане на Бастилията**
В)		**Официално признаване на Холандия**
Г)		**Чарлз I свиква Парламента**
Д)		**Битката при Лепанто**
Е)		**Карпошово въстание**

29. Запишете личността или групата, която съответства на всяко от твърденията:

А) Хиляди от нас бяха избити във Вартоломеевата нощ. После ни дадоха Нантския едикт .....

Б) Аз бях първият крал от династията на Бурбоните, на която предстоеше да управлява 200 години .....

В) Бях само кралски министър, но за мнозина бях абсолютен владетел. Макар и католик, аз подкрепях протестантите по време на 30-годишната война .....

Г) Аз бях водач на “червените ризи”, с които осъществих поход през Италия, вдигайки населението на борба .....

30. Попълнете пропуснатото в таблицата:

Година	Личност	Събитие
1722 г.		се провъзгласява за император
1848 г.		формулира идеята за диктатура на пролетариата
1640 г.	Чарлз I	
	Фелипе II	Изпратил испанската “непобедима армада” към английските брегове
1744 г.	Джеймс Уат	
	Наполеон	Навлиза с половинмилионна армия в Русия

31. Попълнете липсващите думи:

В началото на XVIII в. Русия провеждала настъпление в две посоки, за да си осигури излаз на ..... море и ..... море. Затова тя воювала срещу ..... и ..... По-големи успехи били постигнати на север срещу ....., които били разбити в сражението при ..... през 1709 г. В резултат от тази победа и от целенасочените усилия на Петър I бил изграден силен боен ..... на ..... море.

32. Срещу дадените в таблица определения запишете понятията, които им съответстват:

	Определение	понятие
А)	Документ за опрощаване на грехове, издаван срещу заплащане	
Б)	Форма на управление, при която властта на лицето, което управлява се смята за дадена от Бога	
В)	Състояние на открит вътрешен конфликт, при което две или повече групи в едно общество разрешават противоречията си чрез оръжие	
Г)	Политически съюз на държави с общи органи на управление, но със запазена самостоятелност	
Д)	Аристократичен род, от който произхождали владетелите на Австрия (1278-1918 г.) и на Испания (1516-1700 г.)	
Е)	Нетитулувани английски провинциални благородници	

33. Запишете събитието и годината, с които са свързани следните изображения:

А)..... ..... г.

Б)..... ..... г.

34. От посочените термини изберете подходящия, за да допълните правилно твърденията:

емигранти; аристократи; буржоазия; духовници; селяни; крепостни

А) ..... били членове на първото съсловие.

Б) .....съставлявали второто съсловие.

В) Много от лидерите на революцията произхождали от нарастващата .....

Г) Хората, които не харесвали промените, родени от революцията, станали .....

35. Прочетете откъса и отговорете на въпросите:

„… се постановява от Парламента и с негова власт, че от и след първия ден на декември ... г. ... никакви товари и стоки, произведени или изработени в Азия, Африка или Америка... не могат да бъдат внесени или доставени в Англия, Ирландия или в някои други земи, принадлежащи на английската държава... на друг кораб или кораби... освен на тези, които принадлежат само на поданици на английската държава.”

А) Кой е документът и кога е издаден? …….

Б) Какъв е основният резултат след влизането в сила на постановеното в документа?

……

36. Попълнете пропуснатото в таблицата:

Личност	Събитие	Век
Анри IV	..... едикт	XVI
Луи	Юлска монархия	
Робеспиер	Управление на	XVIII
Ришельо	Намеса на ..... в 30-годишната война	

37. Посочете художествения стил, обединяващ следните автори:

А) Джордж Байрон, Алфред дьо Мюсе, Ференц Лист .....

Б) Сервантес, Петър Паул Рубенс, Никола Пусен .....

38. Посочете три причини за началото на индустриалната революция в Англия:

А).....

Б).....

В).....

39. Свържете посочените личности с техните идеи, като следвате дадения пример:

Събитие	Буква	Идея
ПРИМЕР: Карл Маркс	***Е)***	***Е) "Битието определя съзнанието."***
Едмънд Бърк		**А)** „При всичките си благородни качества човекът носи във формата на тялото си неизтриваемия печат на ниския си произход”
Максимилиан дьо Робеспиер		**Б)** „Ако Бог не съществуваше, той трябваше да бъде измислен.”
Наполеон Бонапарт		**В)** „Единствената свобода, която зная, е свободата, свързана с ред.”
Чарлз Дарвин		**Г)** „Всеки френски войник носи в раницата си маршалски жезъл.”
Франсоа Волтер		**Д)** „Когато правителството наруши правата на народа, въстанието е най-свещеният и най-неотменният дълг на народа”

40. Посочете движението, завършило с приемането на следния документ:

“10. Духовната юрисдикция на Българската екзархия обема: Русенската, Силистренската, Шуменската, Търновската, Софийската, Врачанската, Ловчанската, Видинската, Нишката, Пиротската, Кюстендилската, Самоковската, Велешката, Варненската епархии /без града Варна и близо 20 села по крайбрежието/, Сливенския санджак без градовете Анхиало и Месемврия; Созополската каза без селата по крайбрежието; Пловдивската епархия без града Пловдив, без град Станимака и още девет села...”

движение: .....

41. Разгледайте внимателно изображенията и попълнете таблицата, като: запишете имената на посочените личности на съответните места: ***Уилям Шекспир; Оливър Кромуел; Джузепе Гарибалди; Джузепе Верди; Ото фон Бисмарк; Клеменс Метерних*** и посочете с какво събитие са свързани.

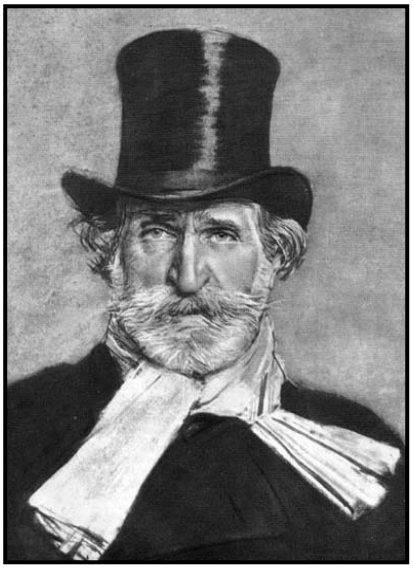

А)

Б)

В)

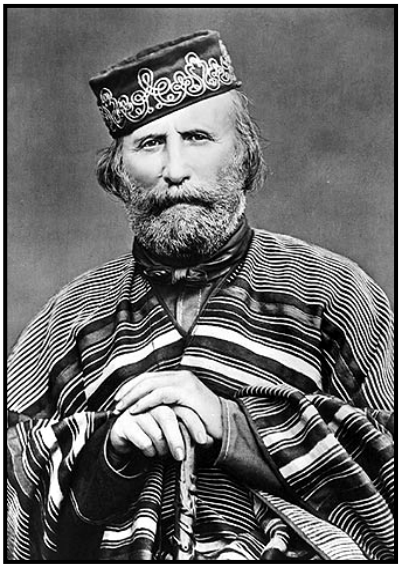

Г)

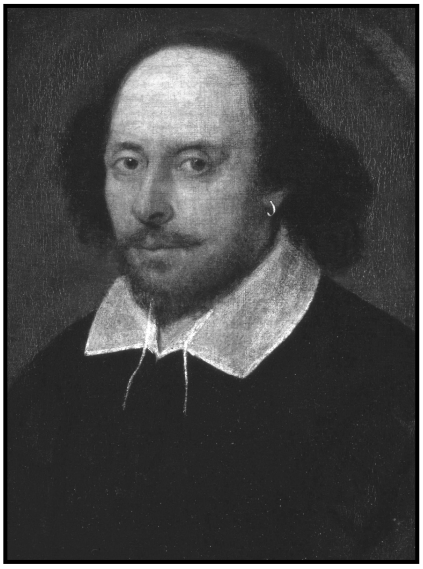

Д)

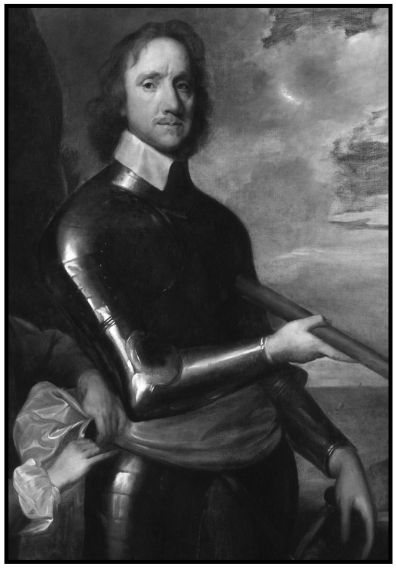

Е)

	Личност	Събитие
А)		
Б)		
В)		
Г)		
Д)		
Е)		

42. За всяко понятие в таблицата посочете пример за историческо събитие, което го характеризира:

	понятие	пример
А)	**гражданска война**	
Б)	**конституция**	
В)	**абдикация**	
Г)	**терор**	
Д)	**меркантилизъм**	
Е)	**митнически съюз**	

43. За кое събитие се отнася прочутата фраза "Няма данъци без представителство"?
.....

44. Определете кой е авторът на следния текст, като изберете от посочените имена:
Чарлз Дарвин, Джереми Бентам, Карл Маркс, Максимилиян Робеспиер

" Историята на всички досегашни общества е история на класови борби... потисници и потиснати са се намирали в постоянен антагонизъм един към друг, водили са... борба, която винаги е завършвала с революционно преустройство на цялото общество или с обща гибел на борещите се класи... Вие се ужасявате, че ние искаме да премахнем частната собственост... Да, ние наистина искаме това... Буржоазното семейство, разбира се, ще отпадне с изчезването на капитала.

Работниците нямат отечество. Не може да им се отнеме това, което нямат."

автор: .....

45. Запишете всяко от посочените имена в съответната колона в таблицата, според дадения критерий: ***Жан Франсоа Миле; Винченцо Белини; Гюстав Флобер; Едуард Мане; Чарлз Дикенс; Емил Зола; Клод Моне; Джузепе Верди; Лудвиг ван Бетховен; Оноре дьо Балзак***

Критерий	Музика	Изобразително изкуство	Литература
Имена	....	....	....

46. Довършете изреченията:
А) Понятието Източен въпрос включва .....
.....
.....
Б) Българското възраждане е .....
.....
.....

47. Отговорете правилно:

	Твърдение:	вярно	невярно
А	Ернан Кортес завладява империята на инките		
Б	Гарибалди създава движението “Млада Италия”		
В	Емил Зола е автор на романа “Жерминал”		
Г	Генерал Кавеняк потушава революцията във Франция от 1848 г.		

48. Подчертайте излишното в редицата:

А) олигархия, метрополия, конституция, Бостън, теокрация

Б) вестернизация, конвент, Третият Рим, самодържавие, дворяни

В) Русо, Волтер, Робеспиер, Дидро, Монтескьо

Г) тимар, вакъф, шериат, колегии, санджак

49. Посочете три реформи, осъществени от Наполеон във Франция:

А).....

.....

Б).....

.....

В).....

.....

50. Нанесете на картата кралство Пиемонт (1) и областта Венеция (2), присъединена към Италия през 1866 г.

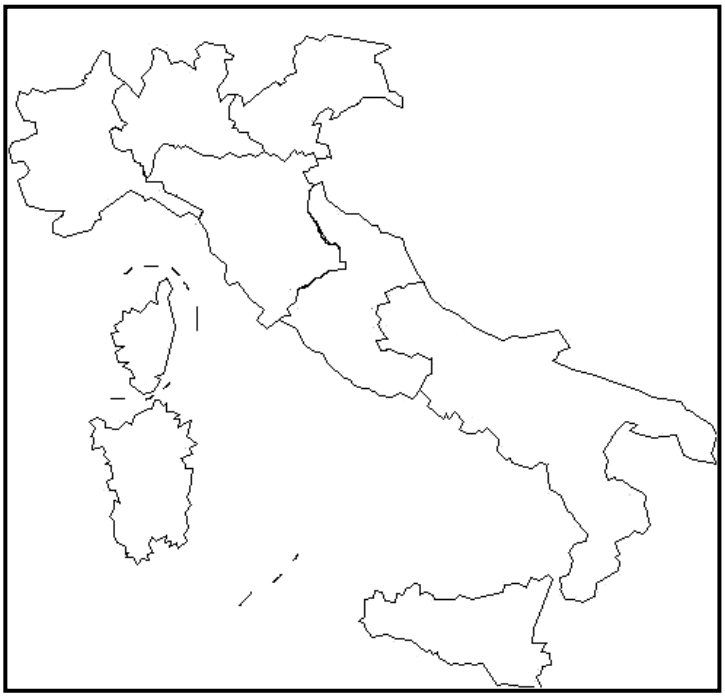

ВТОРА ЧАСТ

Направете в обем до 3 страници писмен анализ на документа:

"(…)1. Хората се раждат свободни и равноправни. Обществените различия могат да се основават само на съображения за общата полза.

2. Целта на всеки държавен съюз е осигуряването на естествените и неотменими права на човека. Такива права са: свободата, собствеността, сигурността и съпротивата срещу потисничеството...

3. Източник на върховната власт е единствено нацията.

4. Свободата е право да се върши всичко, което не вреди на другите...

5. Законът може да забранява само действия, вредни на обществото...

6. Законът е израз на общата воля. Всички граждани имат право да участват лично или чрез свои представители в създаването на законите. Законът трябва да е равен за всички...

7. Никой не може да бъде обвинен, задържан и затворен, освен в случаите, предвидени от закона...

10. Никой не бива да бъде ограничаван в изразяването на своите мнения, даже и религиозни, доколкото това изразяване не нарушава обществения ред, установен от закона...

17. Тъй като собствеността е свещено и неприкосновено право, никой не може да бъде лишаван от нея, освен в случай на установена от закона обществена необходимост и при условие на справедливо и предварително обезщетение."

При отговора вземете предвид следните опорни въпроси:

1. **От кой известен документ е този откъс?**
2. **Кога е създаден/приет?**
3. **Коя институция го създава?**
4. **Кои основни граждански и политически права са залегнали в този документ?**
5. **Идеята на кой известен философ от Просвещението е залегнала в чл. 3?**
6. **Кои други просвещенски идеи могат да се открият в текста?**

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА УЧАСТИЕТО И СТАРАНИЕТО!

Ученик:…… Клас……..

Училище……..... град/село….....……..

<u>ПОПЪЛВА СЕ ОТ КВЕСТОРИТЕ</u>

НАЧАЛО НА ОЛИМПИАДАТА:.....ч. **ИЗПИТНАТА РАБОТА Е ПРИЕТА В:.....ч.**

…… **…….**

Име и фамилия на квестора приел работата ***подпис***

<u>ПОПЪЛВА СЕ ОТ ОЦЕНИТЕЛИТЕ</u>

ПЪРВИ ОЦЕНИТЕЛ:..... **.....……** **……**

Име и фамилия ***подпис*** ***брой точки***

ВТОРИ ОЦЕНИТЕЛ:..... **.....……** **…….**

Име и фамилия ***подпис*** ***брой точки***

ОБЩ БРОЙ ТОЧКИ – (първи+втори)/2